

ГИПЕРТОНИЯ КАСАЛЛИГИНИ ДАВОЛАШДА ИШЛАТИЛАДИГАН АЙРИМ СИНТЕТИК ДОРИЛАР ВА ТАБИЙ ВОСИТАЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ

Абдуллажонова Мохларойим Учқун қизи

Андижон давлат университети табиий фанлар факултети

4-босқич талабаси

abdullajonovamoxlaroyim2@gmail.com

Аннотация: Ушбу мақолада гипертония касаллигини даволашда ишлатиладиган айрим синтетик моддалар ва табиий воситаларнинг аҳамияти ҳақида маълумотлар келтирилган.

Калит сўзлар: халқ табobati, гипертония, артериал босим, озиқ-овқат қўшилмалари, қон томирлар.

ЗНАЧЕНИЕ НЕКОТОРЫХ СИНТЕТИЧЕСКИХ И НАТУРАЛЬНЫХ ПРЕПАРАТОВ ОТ ГИПЕРТОНИЯ

Аннотация: в этой статье представлена информация о важности некоторых синтетических веществ и натуральных средств, используемых при лечении гипертонии.

Ключевые слова: народная медицина, гипертония, артериальное давление, пищевые добавки, кровеносный сосуд.

THE IMPORTANCE OF SOME SYNTHETIC AND NATURAL DRUGS FOR HYPERTENSION

Annotation: This article provides information on the importance of some synthetic substances and natural remedies used in the treatment of hypertension.

Key words: folk medicine, hypertension, arterial pressure, food additives, blood vessels.

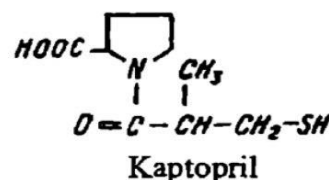
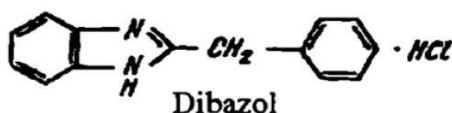
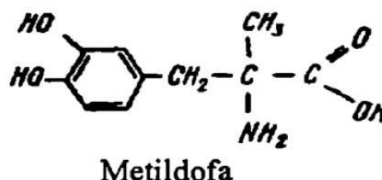
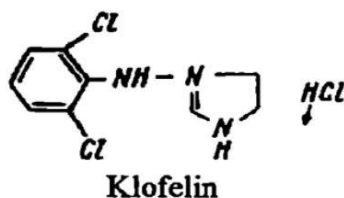
КИРИШ. Ҳозирги кунда аҳоли орасида юрак қон томир касалликлари хусусан гипертония кенг тарқалган касалликлардан ҳисобланади. Гипертония-юрак-қон томирлар системаси патологияси, артериал босимнинг барқарор ва авж олиб меъеридан ортиши, кейинчалик эса органморфологик ўзгаришлар билан кечадиган мураккаб бирламчи ҳолат.

АДАБИЁТЛАР ТАҲЛИЛИ ВА МЕТОДОЛОГИЯ. Артериал босим нормал ҳолатда қуйидагича бўлади:

- 20 ёшгача: эркаклар-123/76, аёллар-116/72;
- 30 ёшгача: эркаклар-126/79, аёллар-120/75;
- 30-40 ёшгача: эркаклар-129/81, аёллар-120/75;
- 40-50 ёшгача: эркаклар-135/83, аёллар-144/85;
- 50-60 ёшгача: эркаклар-142/86, аёллар-159/85.

Гипертония касаллигини келиб чиқишига асабийлик, тушкунлик, стресс, алкоголь маҳсулотлари истеъмол қилиш, ортиқча семизлик сабаб бўлади. Гипертония билан ҳасталанган беморлар бош оғриши, бош айланиши, қулоқлардаги шовқин, кўз нурунинг пасайиши каби асосий аломатлардан шикоят қиладилар.

МУҲОКАМА. Қуйида тиббиётда гипертония касаллигини даволашда фойдаланилаётган айрим синтетик моддалар келтирилган:

Таркибида ушбу моддалар сақлаган ва шунга ўхшаш бир қанча суний йўл билан олинган синтетик дори препаратларининг қон босимини тушириш билан бирга биз билган ва билмаган зарарли таъсирлари талайгина. Мисол учун таркибида метилдофа тутган препаратлар нерв системасига таъсир этиб, тинчлантиради, ухлатади, қон босимини туширади лекин, жигар ҳамда иммунологик ҳолатнинг ўзгариши, кўнгил айнаши, қусиш, оғиз қуриши, уйқучанлик каби салбий таъсирлари ҳам кузатилиши мумкин. Клофелин эса, қон босимини тушириш билан бирга организмда натрий ва суюқликни ушлаб қолади, клофелин қабул қилиш бирданига тўхтатилса қон босими тўсатдан кўтарилиб кетади ва ўлим ҳолатига олиб келиши мумкин. Таркибида дибазол сақловчи синтетик дори воситалар қон томирнинг силлиқ мушакларига таъсир кўрсатади, уларни бўшаштиради, томирларни кенгайтириб қон босимини туширади. Бу каби таъсир этувчи дориларга таркибида папаверин, магний сульфат, эуфиллин сақловчи синтетик препаратларни ҳам киритиш мумкин. Бундай препаратлар Ёши катта беморларда юракдан чиқадиган қоннинг ҳажмини камайтириб, юрак фаолиятини сушлаштириб юборади.

Юртимизда инсонлар касалликларни олдини олиш ва даволашда халқ табобати усуллари билан бир неча минг йиллардан буён фойдаланиб келишмоқда. Табиат неъматлари ҳисобланмиш шифобахш гиёҳлар ва ҳайвонлардан тайёрланган табиий воситалардан оқилона фойдаланиш зарур.

НАТИЖАЛАР. Қуйида халқ табобати ёрдамида гипертония касаллигини олдини олиш ва даволашнинг бир қанча усуллари келтирилган:

1. Қизил лавлаги- калий ва магний элементларига бой бўлиб гипертония касаллигини бартараф этиш ва профилактикасида ижобий натижа беради. Бунинг учун: кунига 3-4 маҳал 1 ош қошиқдан қизил лавлаги шарбати ичилади.

2. Кийик ўти-таркибида бир қанча биологик фаол моддалар бўлиб, унинг дамламаси тинчлантирувчи, оғриқ қолдирувчи, қон босимини туширувчи табиий восита сифатида халқ табобатида кенг қўлланилади. Дамлама тайёрлаш учун: 1 ош қошиқ қуритиб майдаланган кийик ўти устидан ярим литрча қайноқ сув

қуйиб 5 дақиқа дамланади. Кийик ўтидан тайёрланган дамламадан кун ора эрталаб ва кечки пайт ярим стакандан истеъмол қилинса қон босимини меъёрига келтиради.

3.Хурмо-таркибида калийнинг юқори миқдори туфайли юрак-қон томир касалликларида хусусан гипертонияда яхши натижа кўрсатади, юрак фаолиятини яхшилади, пулсни нормаллаштиради. Бунинг учун ҳар куни 2-3 стакан хурмо шарбатини ичиш ёки ўзидан истеъмол қилиш керак.

4.Ялпиз-таркибида ментол сақловчи, ўзига хос ўткир ҳидга эга ўсимлик. Ментолнинг халқаро номенклатура бўйича номи-(1P,2C,5P)-2-изопропил-5-метил-сиклогексан.Ялпиз ўсимлиги марказий нерв системасини тинчлантиради, қон томирларини кенгайтиради, қон босимини туширади. Ялпиз ўсимлигидан фойдаланиб гипертония касаллигини даволаш учун: ялпиз баргидан 200гр олиб, 2л сувда паст оловда 10 дақиқа қайнатилади. Кунига 3 маҳал 30гр дан оч ҳолда 10 кун давомида ичилади.

5.Зардоб-сузма тайёрлашда ажралиб чиққан сел яъни сариқ сув. Зардоб таркибида калий, магний, калсий, темир тузлари, ёд, кобалт, мис микроэлементлари мавжуд. Зардобдан тайёрланган ичимлик қон босимини пасайтиради, иштахани очади, чанқоқни қондиради. Зардоб қайнатилиб, сўнг совитилиб кунига 2-3 стакандан ичилади. Гипертония касаллигида сут ичмаслик керак, у иссиқлик бўлгани учун беморга тавсия этилмайди.

6.Қизил узум барги-таркибида флавоноидлар билан бирга полифеноллар, витаминлар мавжуд. Қизил узум барги қон-томир деворларини мустахкамлайди, ҳолатини яхшилади, қон босимини туширади. Бунинг учун: 40-50гр қуритиб майдаланган ток барги устидан 500мл қайноқ сув қуйиб 10-15 дақиқа қайнатилади, сузиб олиб овқатдан 20 дақиқа олдин 100мл дан кунига 3-4 маҳал илиқ ҳолда ичилади. Қизил узум барги нафақат гипертонияда балки қандли диабет, варикоз касалликларида ҳам самара беради.

ХУЛОСА. Ҳар қандай касалликни олдини олиш ва даволашда аввало соғлом турмуш тарзига риоя қилиш, шунингдек, режим билан овқатланиш,

жисмоний машқлар бажариш, зарарли одатлардан йироқ бўлиш, синтетик дори препаратлардан камроқ фойдаланиш керак. Синтетик дори воситаларнинг организмга салбий таъсирларини билган ҳолда гипертония касаллигини даволаш ва олдини олишда халқ табобати усулларида фойдаланишни ҳамда табиий биологик фаол озиқ-овқат кўшилмаларидан тартибли равишда истеъмол қилишни самаралироқ деб ҳисоблайман.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ:

1.И.Р.Асқаров. “Табобат қомуси”. Тошкент.”Мумтоз сўз”,-2019

2.И.Р.Асқаров. “Сирли табобат”. Тошкент. “Фан ва технологиялар нашриёт –матбаа уйи”,-2021. 127б

3.С.С.Азизова. “Фармакология”. Тошкент. “Янги аср авлоди”,-2006. 250б

Интернет сайтлари:

1. www.avitsenna.uz

2. www.daryo.uz